

INOMHUSMILJÖ 2019

Nationell konferens om inomhusmiljön i våra bostäder, skolor och andra lokaler

KONFERENS

16-17 OKTOBER 2019

STOCKHOLM

UR INNEHÅLLET

- Att utreda inomhusmiljö systematiskt – vilka kunskaper krävs av inspektör respektive brukare/fastighetsförvaltare?
- Luft och ventilationsproblematik i bostads- och skolbyggnader – krav, bedömning, tillsyn och åtgärder samt sambandet kring god ventilation och inomhustemperatur
- Fukt- och mögelskador – så identifiera, utreda och åtgärda befintliga skador samt förhindra framtida problem
- Hur kan du arbeta strategiskt och förebyggande med tillsynsarbete och egenkontroll i din kommun
- Ljudmiljö inomhus – kravställning, utredning och framgångsrika åtgärder
- Inomhusmiljöns ljus- och färgsättning – effekter, mätmetoder och åtgärder för ökat välbefinnande

EXPERTANFÖRANDE

Britta Permats
VD
Svensk Ventilation

Eva Gustafsson
VD, civilingenjör,
byggdoktor och
fuktsakkunnig
Conservator

Anna-Sara Claeson
Dr. Yrkes och miljö-
medicin och docent
i psykologi
Umeå universitet

Gunilla Sundin
Specialist på
storrumsakustik
Norconsult

Lars Rosell
Miljöingenjör
RISE

Erica Bloom
Senior forskare
RISE

Karl Ryberg
Psykolog och
ljusterapeut
Monocrom

Lisa Nilsen
Konservator
Lisa Nilsen
Kulturvård

PRAKTIKFALL

Jan Casserstedt
Jurist, Miljötillsyns-
avdelningen
Huddinge kommun

Sandra Danielsson
Miljöinspektör
Landskrona Stad

Anna Lindin
Enhetschef
förvaltarenheten
Enköpings
kommun

Carina Andresen
Miljö- och hälso-
skyddsinspektör
Nacka kommun

MODERATOR OCH EXPERTANDFÖRANDE

Linda Hägerhed
Universitetslektor
Högskolan i Borås

SAMARBETSPARTNER

*Välkommen till årets
viktigaste mötesplats!*

BEGRÄNSAT ANTAL DELTAGARPLATSER – ANMÄL DIG IDAG!

www.abilitypartner.se | Telefon 08-694 91 00 | bokning@abilitypartner.se

Arrangeras av

abilitypartner.

ONSDAG 16 OKTOBER

09:00-09:30 REGISTRERING

Registrering, kaffe, te och smörgås

09:30-09:40 INLEDNING

Konferensen inleds av moderator **Linda Hägerhed**, Universitetslektor, **Högskolan i Borås**

09:40-10:10 EXPERTANFÖRANDE

Att utreda inomhusmiljö systematiskt och förankrat hos brukaren

- SWESIAQ-modellen och hur den kan användas
- Vilka kunskaper krävs av inspektör respektive hos dig som brukare/fastighetsförvaltare?
- Systematisk utredningsmetodik som fungerar och ger samma resultat oavsett vem som utför den

Linda Hägerhed
Universitetslektor
Borås Högskola

Linda Hägerhed är lektor vid Högskolan i Borås med undervisning på Byggingenjörprogrammet och Magisterprogrammet för Hållbart samhällsbyggande samt forskar inom området inomhusmiljö och hälsa. Hon har tidigare erfarenhet av fuktskadeutredningar och inomhusmiljöutredningar. Linda är ordförande i den svenska intresseföreningen för inomhusmiljöfrågor, SWESIAQ, Swedish Chapter of Indoor Air Quality and Climate.

10:15-11:05 PRAKTIKFALL

Hur kan du arbeta strategiskt med tillsynsarbete och egenkontroll i din kommun

- Hur ser tillsynsmetodik ut i praktiken – så går man till väga
- Hur kan man arbeta med överklagningar och rättsfall inom tillsynen?
- Klagomålshantering och tillsyn – hur hanterar man eventuella klagomål som uppstår?
- Vad ska egenkontrollen innehålla – regler och krav att förhålla sig till vid utvecklande av framgångsrika och effektiva rutiner för egenkontroller

Jan Casserstedt
Jurist, Miljötillsynsavdelningen
Huddinge kommun

Jan Casserstedt arbetar som jurist på Miljötillsynsavdelningen i Huddinge kommun med tillsynsfrågor enligt miljöbalken, livsmedelslagen och alkohollagen m.m. Han har tidigare arbetat i Värmdö kommun med liknande frågor samt på planavdelningen i Värmdö kommun.

11:05-11:35 KAFFE OCH NÄTVERKANDE

11:35-12:15 PRAKTIKFALL

Förebyggande arbete vid bostadstillsyn – så lyckas du i praktiken

- Så arbetar vi med förebyggande bostadstillsyn i Landskrona Stad
- Hur lyckades vi utveckla stora märkbara förbättringar – ett konkret fall
- Så förenklade vi kommunikationen och samarbetsviljan mellan myndighet och fastighetsägare för smidigare ärendehantering

Sandra Danielsson
Miljöinspektör
Landskrona Stad

Sandra har jag jobbat som miljö- och hälsoskyddsinspektör i Landskrona Stad i 2 år och har en bakgrund från Lunds Universitet med en tvärvetenskaplig master i klimat och hållbarhetsstudier. Under denna föreläsning får du ta del av Landskronas förebyggande arbete med bostadstillsyn.

12:15-13:15 LUNCH OCH NÄTVERKANDE

13:15-13:55 PRAKTIKFALL

Arbetsmetod för samarbete mellan hyresgäst och hyresvärd vid upplevda inomhusmiljöproblem

- Så ser vår process för upplevda inomhusmiljöproblem ut – fastighetsägare samt hyresgäst
- Gränsdragningslista och ansvarsfördelning för god inomhusmiljö

Anna Lindin
Enhetschef förvaltareheten
Enköpings kommun

Enköping – Sveriges närmaste stad. I Enköpings kommun är avstånden korta mellan människor och till det som är viktigt i livet; vardagsliv, familj, vänner och upplevelser. Närheten ger dig mer tid och möjlighet att fylla din tillvaro med det du önskar. Närheten är vår mest betydande tillgång. Här finns geografisk närhet inom kommunen, till våra grannkommuner och till omvärlden. Det finns också en närhet mellan människorna som bor här. Den bidrar till ett samhälle där vi kan lita på varandra och öppna oss för andra människor och nya initiativ.

14:00-15:15 EXPERTANFÖRANDE

Luft och ventilationsproblematik i bostads- och skolbyggnader – krav, bedömning, tillsyn och åtgärder

- Allmänna råd med riktvärden för ventilation – vad räknas som bra luftkvalitet?
- Hur ser kravställningen ut och vart ligger ansvarsbeläggandet?
- Olika typer av ventilation – hur påverkar brukarbeteende de olika ventilationssystemen?
- OVK och tillsyn i skolor och förskolor – nya resultat i enkätundersökning 5 år senare (2019)
- Utmaningar och vad är på gång gällande ventilationskontroller
- Åtgärder att vidta vid dålig luftkvalitet och/eller problem med ventilationen

Sambandet kring god ventilation och inomhustemperatur

- Hur ventilationen påverkar inomhustemperatur
- Vart ligger ansvaret vid problem med inomhustemperaturen?
- Vad för åtgärder tar man till om temperaturerna är för höga inomhus?

Britta Permats
VD
Svensk Ventilation

Britta Permats är vd och utbildningsansvarig på branschorganisationen Svensk Ventilation. Hon har tidigare arbetat som arbetsmiljöinspektör med sakområdesansvaret för ventilation på Arbetsmiljöverket. Dessutom har hon som VVS

ingenjör projekterat skolor och bostäder, arbetat som teknik- och servicechef och som affärsutvecklare på ett av Svensk Ventilations medlemsföretag.

15:15-15:45 KAFFE OCH NÄTVERKANDE

15:45-17:15 EXPERTANFÖRANDE

Fukt- och mögelskador – så identifiera, utreda och åtgärda befintliga skador samt förhindra framtida problem

- Vad innebär fukt- och mögelskador och vilka indikationer finns?
- Undersökningsmetodik, mätning och utredningsprocesser
- Kom tillrätta med fukt- och mögelskador – vanliga åtgärder som rekommenderas
- Förundersökningar inför renovering och tips att tänka på vid ombyggnation!

Eva Gustafsson

VD, civilingenjör, byggdoktor, och diplomerad fuktsakkunnig
Conservator

Eva har över 25 års erfarenhet av fukt- och inomhusmiljöfrågor, både skadeutredningar och rådgivning i förebyggande syfte i samband med renovering och nyproduktion. Eva arbetar främst mot offentlig sektor.

17:15-17:25 SAMMANFATTNING

Moderatorn sammanfattar den första konferensdagen

17:25 GEMENSAMT MINGEL

Välkommen till mingel!

– ta chansen att nätverka med kollegor från hela landet!

TORSDAG 17 OKTOBER

08:00-08:30 SAMLING

Samling, kaffe, te och smörgås

08:30-08:40 INLEDNING

Moderatorn inleder den andra konferensdagen

08:40-09:40 EXPERTANFÖRANDE

Ospecifik byggnadsrelaterad ohälsa samt byggnadsrelaterad ohälsa – orsaker och åtgärder

- Vad säger den senaste forskningen om ospecificerad byggnadsrelaterad ohälsa samt byggnadsrelaterad ohälsa?
- Vilka besvär kan man få av dålig inomhusmiljö och vilka samband finns det?
- Hur kan vi förebygga upplevda brister kopplat till innemiljön och förbättra inneklimatet?

Anna-Sara Claeson

Dr. Yrkes och miljömedicin och docent i psykologi
Umeå universitet

Anna-Sara Claeson Dr. Yrkes och miljömedicin och docent i psykologi på Institutionen för psykologi på Umeå universitet. Anna-Saras forskning rör främst kemisk exponering och dess koppling till byggnadsrelaterad ohälsa och kemisk intolerans. Forskningen är tvärvetenskaplig och i projekten inkluderas därför både individ- och miljöfaktorer.

09:45-10:25 PRAKTIKFALL

Så skapas en giftfri skol- och förskolemiljö – tillsyn av skolans och förskolans egenkontroll och förebyggande arbete

- Så får du till en relevant och effektiv tillsyn – miljöförvaltnings tillsyn på skolor och förskolor
- Samspel och samarbete mellan alla inblandade aktörer
- Vilka åtgärder kan verksamheterna göra för att bidra till en giftfri miljö

Carina Andresen

Miljö- och hälsoskyddsinspektör
Nacka kommun

År 2014 skrev Carina Andresen sitt examensarbete om Kemikalier på förskolan i Nacka. Sedan dess arbetar hon som miljö- och hälsoskyddsinspektör på Nacka kommun med tillsyn på förskolor och skolor. Hon är projektledare för projektet Giftfria förskolor & skolor och driver frågan framåt inom kommunen. Årets tillsynsområde på förskolorna & skolorna i Nacka är Kemikalier. Här berättar hon hur Nacka arbetar för att nå Nackas lokala miljömål om att alla förskolor ska vara giftfria år 2020.

10:25-10:55 KAFFE OCH NÄTVERKANDE

10:55-11:45 EXPERTANFÖRANDE

Kemiska emissionsproblem och mikrobiella skador – analys och utredning av inomhusmiljö

- Vad är kemiska emissionsproblem och mikrobiella skador?
- Analystekniker och analysdata – vägledning för inomhusmiljöutredningar samt åtgärdsbedömningar vid skadeutredningar

Lars Rosell

Senior forskare
RISE

Erica Bloom

Miljöingenjör
RISE

Erica är senior forskare inom mikrobiell exponering och luftkvalité i innemiljö, arbetsmiljö och kulturmiljö. Just nu leder Erica en longitudinell skolstudie finansierad av FORMAS som handlar om luftvägshälsa hos mellanstadieelever kopplat till luftkvalitet och mikroorganismer. Erica arbetar också med Boverkets regeringsuppdrag om Innemiljö, klimat och innemiljö i kulturmiljöer samt mikrobiella risker i arbetsmiljöer så som i biogasanläggningar och vid hantering av matavfall. Lars Rosell är miljöingenjör och har en kemisk inriktning. Han har lång erfarenhet på SP (numera RISE) av luftmätningar i inomhusmiljöer och emissionsrelaterade frågor. Under föreläsningen kommer han ge exempel på det man kan råka på i sådana undersökningar och beskriver även kortfattat olika mättekniker.

11:45-12:45 LUNCH OCH NÄTVERKANDE

12:45-13:35 EXPERTANFÖRANDE

Samordnad skadedjurskontroll med förebyggande metoder

- Skapa framgångsrika rutiner för att hantera problem med skadedjur
- Effektiv tillsyn gällande skadedjur – metoder och processer
- Hur gå tillväga för att minska risken och förebygga uppkomsten av skadedjur i byggnaden?
- Giftrika åtgärder kring hantering av skadedjur

Lisa Nilson
Konservator
Lisa Nilson Kulturvård

Lisa Nilson Kulturvård arbetar med det som kallas förebyggande konservering, alltså att lära sig bedöma risker och göra något åt dem innan skadan uppstår. Lisa har arbetat i Skottland och England och där tagit intryck av hur de arbetar med "housekeeping" i sina historiska hus. Hon håller kurser och undervisar i städning för kulturhistoriska miljöer, organisatoriskt brandskydd och samordnad skadedjurskontroll. Lisa har varit svensk expert i framtagandet av standarden EN SS 16790 om samordnad skadedjurskontroll.

13:40-14:30 EXPERTANFÖRANDE

Ljudmiljö inomhus – kravställning, utredning och framgångsrika åtgärder

- Vad menas egentligen med en god ljudmiljö och hur når man dit?
- Vad finns det för forskning för hur buller påverkar oss – diskussion om EU:s rapport Environmental Noise Guidelines
- Vad blir de kortsiktiga och långsiktiga hälsoeffekterna för människor som vistas i miljöer med höga ljudnivåer?
- Kravställning och utredning – vilka akustiska krav kan man ställa på olika parter när det gäller utredning och åtgärder och vem bär ansvaret?
- Hur skiljer sig kravställningar på buller och höga ljudnivåer i olika inomhusmiljöer?
- Vilka åtgärder kan man själv ta till?

Gunilla Sundin
Specialist på storrumsakustik
Norconsult

Gunilla Sundin är utbildad musiker, teknisk fysiker med vidareutbildning inom akustik på IRCAM i Paris och arbetar som akustikkonsult på Akustikon ett team i Norconsult. De arbetar mycket med offentliga rum; scenkonstlokaler, skola, högskola, bibliotek, kontor och akustiska problem/lösningar med öppen planlösning.

14:30-15:00 KAFFE OCH NÄTVERKANDE

15:00-15:50 EXPERTANFÖRANDE

Inomhusmiljöns ljus- och färgsättning – effekter, mätmetoder och åtgärder för ökat välbefinnande

- Vad innebär en god inomhusmiljö kopplat till ljussättning och färgval?
- Hur mäter man egentligen kvalitén på inredningen?
- Hur kan inomhusbelysning och färgsättning påverka din hälsa negativt?
- Så belysa och färgsätta för att bidra till ökat välbefinnande och en bättre inomhusmiljö
- Så planerar du för och skapar boende- och arbetsmiljöer som ger tillräckligt med dagsljus

Karl Ryberg
Psykolog och ljusterapeut
Monocrom

Karl Ryberg är verksam som arkitekt och psykolog. Hans specialitet är fotobiologi – ljusets påverkan på människor. Karl driver Monocrom institutet i centrala Stockholm. Han har uppfunnit ergonomiska läslampor och projektorer för terapeutiskt bruk. Karl har hållit föredrag i många länder och skrivit flera böcker i ämnet.

15:50-16:00 SAMMANFATTNING

Moderatorn sammanfattar och avslutar konferensen

16:00 KONFERENSEN AVSLUTAS

Goda skäl att delta på konferensen

- ✓ Uppdatera dig om hur du utreder inomhusmiljö systematiskt och vilka kunskaper som krävs av inspektör respektive brukare/fastighetsförvaltare
- ✓ Lär dig mer om luft och ventilationsproblematik i bostads- och skolbyggnader så som krav, bedömning, tillsyn och åtgärder samt sambandet kring god ventilation och inomhustemperatur
- ✓ Få kunskap om fukt- och mögelskador och hur du identifierar, utreder och åtgärdar befintliga skador samt förhindra framtida problem
- ✓ Ta del av hur du kan arbeta strategiskt och förebyggande med tillsynsarbete och egenkontroll i din kommun
- ✓ Möjlighet att lära dig mer om kravställning, utredning och framgångsrika åtgärder gällande ljudmiljö inomhus
- ✓ Lyssna till effekter, mätmetoder och åtgärder inom ljus- och färgsättning för ökat välbefinnande
- ✓ Nätverka och utbyt erfarenheter med branschkollegor från hela landet

Intresserad av en affärsutställning?

Ability Partner erbjuder ditt företag unika möjligheter att stärka varumärket och bygga relationer med en väl avgränsad målgrupp såväl under som efter evenemanget. Vi skräddarsyr upplägget utifrån dina behov och önskemål. Kontakta oss så berättar vi mer!

Janne Huttunen • Tel: 08-694 91 00 • Mobil: 070-495 73 50
E-post: janne.huttunen@abilitypartner.se

Om Ability Partner

Ability Partners vision är att förbättra individers och organisationers förmåga att hantera förändring, växa och uppnå goda resultat. Genom att lära känna dig och din organisations behov kan vi kontinuerligt erbjuda utbildningar, seminarier, konferenser, events, nätverk och konsultativa tjänster som hjälper dig i det dagliga arbetet och stärker konkurrenskraften.

Ability Partner verkar på den nordiska marknaden utifrån ambitionen att erbjuda evenemang som ger mest värde för pengarna samt att ha 100 % nöjda och återkommande kunder. För mer information om Ability Partner eller detta evenemang, kontakta oss via telefon 08-694 91 00.

ANMÄLAN

INOMHUSMILJÖ 2019

Tid

Nationell konferens
16-17 oktober 2019

Plats

Helio GT30
Grev Turegatan 30
Stockholm

Fyra sätt att anmäla sig

Webb: www.abilitypartner.se

Mail: bokning@abilitypartner.se

Tel: 08-694 91 00

Post: Ability Partner
Telegrafgränd 5
111 30 Stockholm

Pris

I konferenspriset ingår kaffe, lunch och dokumentation. Rabatterna kan ej kombineras med andra erbjudanden. Alla priser är exkl. moms.

PRISER / PERSON	Boka senast 6 september	Boka senast 4 oktober	Ordinarie pris
KONFERENS 2 HELA DAGAR	6.990 kr 1.500 kr rabatt	7.790 kr 700 kr rabatt	8.490 kr

Mängdrabatt vid minst 3 bokningar

Anmäl fler än 2 personer från samma organisation samtidigt så betalar person 3, 4, 5 osv endast **5.990 kr** exkl. moms per person.

Nationell konferens 16-17 oktober 2019

Förnamn _____ Efternamn _____ E-post adress _____

Befattning _____ Avdelning _____

Telefon _____ Fax _____

Företag / organisation _____ Adress _____

Post nr _____ Ort _____

Tel växel _____ Bransch _____ Antal anställda _____

Betalningsvillkor

Betalning sker mot faktura med 30 dagars betalningsvillkor. Vid betalning efter förfallodagen utgår dröjsmålsränta med 10%.

Avbokningsvillkor

Anmälan är bindande men deltagarplatsen kan alltid överlåtas till en kollega. Vid skriftlig avbokning senast 4 veckor innan konferensen återbetalas full avgift. Vid avbokning 2-4 veckor innan konferenstillfället erhålls ett värdebevis som kan användas som betalning på någon annan av Ability Partners konferenser. Därefter utgår ingen ersättning vid avbokning. Vid avbokning tas en administrativ avgift på 500 kr.

Anmäl er idag - förra konferensen fullbokad!

Boende

Vi samarbetar med nedanstående hotell där du får rabatt på boendet om du anger våra koder vid bokning.

Stockholm City

Mornington Hotel - Nybrogatan 53. Tfn 08-507 330 00

Ange kod: Ability Partner

Freys Hotel - Bryggargatan 12. Tfn 08-506 214 00

Ange kod: Ability Partner

Djurgården

Hotell Hasselbacken - Hazeliusbacken 20. Tfn 08-502 541 40

Bokning: sales@hasselbacken.com. Ange kod: Ability Partner - Part

Pop House Hotel - Djurgårdsvägen 68. Tfn 08-502 541 40

Bokning: frontdesk@pophouse.se. Ange kod: Ability Partner - Part

Stockholm och övriga Sverige

Scandic - Se Scandics hemsida för olika hotell.

Ange kod: D000028081

Konferenskod: OFF1540